

RF § 28 Kollektivtrafiktaxa 2024

Ärendenummer: RS 2023/2395

Regionfullmäktiges beslut

- Ärendet återmitteras i enlighet med 5 kap. 50 § kommunallagen (2017:725).

Sammanfattning

Gotlands kollektivtrafik har fram till pandemin haft kilometertaxa som taxesystem för sin försäljning av biljetter i kollektivtrafiken. Under pandemin sattes en enhetstaxa. Denna var tänkt som en tillfällig taxa, dock gäller den fortfarande. Förslag på olika typer av taxesystem presenterades för Kollektivtrafikberedningen 2023-04-05 (TN 2023/440) och kollektivtrafiknämnden fick i uppdrag att utreda vilket taxesystem som anses passa Gotland bäst. Teknikförvaltningen föreslår nu ett system bestående av två zoner, där Visby med en radie på cirka 8 km utgående från Visby busstation, utgör zon A och övriga Gotland zon B.

I jämförelse med den tidigare kilometertaxan (innan pandemin) kan utläsas att det nya taxeförslaget innebär att samtliga resor med landsbygdstrafiken på ett avstånd längre än 15 km från Visby får samma eller lägre pris för resa med enkelbiljett. Det nya taxeförslaget innebär exempelvis också att boende i Vibble och Västerhejde, (som kommer att ingå i zon A) kommer att få både resor med enkelbiljetter och periodkort billigare än med kilometertaxan. Förslaget blir också en prissänkning för alla enkelbiljetter på de resor som idag innefattar både stadstrafiken och landsbygdstrafiken (till exempel resor från Visby hamnterminal till destination på landsbygden).

I och med ett nytt taxesystem behöver även produktutbudet ses över. Den föreslagna revideringen av taxan förenklar och reducerar produktutbudet från nuvarande 90 produkter till 20 produkter och innebär dessutom en bättre anpassning till nuvarande konsumentprisindex, KPI. Höjda priser är en effekt av att biljettpriserna inte reglerats sedan 2017. För att minska kollektivtrafikens årliga budgetunderskott är en reglering enligt gällande KPI absolut nödvändig. Om prisutvecklingen på exempelvis periodkort för månad hade följt konsumentprisindex, KPI, hade detta kostat 1 754 kr. Den föreslagna höjningen, fördelad på 2 år, till 1 000 kr per månad är ett sätt att närma sig nuvarande KPI.

Tilläggsavgiften för resenärer som saknar giltigt färdbevis (giltig biljett eller giltigt intyg som visar att man får resa gratis) föreslås höjas till 1 000 kr, från tidigare 500 kr, för att stämma bättre överens med motsvarande tilläggsavgifter i övriga Sverige.

För fullständiga biljettvillkor, se bilaga 1. Se bilaga 2 för förtydliganden om förslaget och bilaga 3 för förvaltningens överväganden kring förslagen.

En prognos på vad den föreslagna revideringen av taxan innebär för biljettintäkterna är att de kommer att öka (baserat på faktiska biljettintäkter första kvartalet 2023 omräknat till nya biljettpriser) med cirka 4-5 mnkr per år. Denna prognos baseras även på en initial resandeminskning vid en prishöjning. Resandeminskningen bedöms bromsas genom att även kostnader för egen bil har ökat kraftigt på senare tid. Extra resurser behöver också troligen sättas in i kundtjänst under ett par månader för att möta allmänhetens frågor och synpunkter om förändringen. Det är också troligt att det behövs extra resurser för kommunikationsinsatser, exempelvis kampanjer, i samband med föreslagna förändringar. Teknikförvaltningen gör en grov uppskattning att dessa kan uppgå till omkring 250 000-500 000 kronor. En förutsättning för att få fler att välja kollektivtrafiken för sina resor är att det ska vara enkelt att hitta, köpa och resa med sin biljett.

Bedömning

Tekniska nämnden har den 23 november 2023, § 242 föreslagit fullmäktige att anta en reviderad taxa. Alla förändringar behöver kommuniceras väl till resenärerna och allmänheten. Kommunikationen bör börja flera månader innan förändringarna träder i kraft och fortsätta flera månader efter förändringarna börjat gälla.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige att anta reviderad kollektivtrafiktaxa.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/ rättsligt perspektiv

Ej aktuellt.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att den föreslagna revideringen av taxan prognostiseras att öka biljettintäkterna (baserat på faktiska biljettintäkter första kvartalet 2023 omräknat till nya biljettpriser) med cirka 4-5 mnkr per år. Extra resurser behöver också troligen sättas in i kundtjänst under ett par månader för att möta allmänhetens frågor och synpunkter om förändringen. Det är också troligt att det behövs extra resurser för kommunikationsinsatser, exempelvis kampanjer, i samband med föreslagna förändringar. Teknikförvaltningen gör en grov uppskattning att dessa kan uppgå till omkring 250 000-500 000 kronor.

3. Barnperspektiv

Villkoren för Bussiga kortet ingår inte i förändringen i taxesystemet. Det innebär att Bussiga kortet kommer att ”ligga kvar” i tidigare taxesystem där trafikslag styr Bussiga kortets giltighet. För barn och ungdomar innebär den

reviderade taxan i praktiken ingen skillnad mot idag. Bussiga kortet ger tillgång till obegränsat gratis resande i landsbygdstrafiken. I stadstrafiken kommer däremot barn även fortsättningsvis behöva köpa biljett och det är biljetterna för Zon A (en zon) till reducerat pris som blir aktuella.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Övergången till nytt taxesystem kommer att påverka alla invånare på Gotland. Personer på landsbygden som bor i Visbys närområde kommer nu att få samma taxa som Visby borna. Med förslaget kan man lösa en biljett som är giltig för övergång mellan stads- och landsbygdstrafik.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att förslaget i huvudsak kommer att ge positiva klimat- och miljöeffekter på lång sikt. Genom att förenkla taxesystemet och göra det lättare att förstå minskar tröskeln för ovana resenärer att kliva in i bussen. Eftersom majoriteten av gotlänningarna idag åker bil för en stor del av sina resor finns det mycket att vinna genom att göra det lättare för många att ersätta fler av sina bilresor med buss. Även om en viss resandeminskning kan förväntas till en början bland de resenärer som får höjda priser (se mer under ”ekonomiska konsekvenser”) är bedömningen att dessa resenärer kommer att övergå till bil i någon större utsträckning eftersom det är dyrare att köra bil. Att förändra taxesystem och biljettprodukter lär inte ge en omedelbar effekt i att människor byter ut bilresor mot bussresor, men framförallt på sikt gör det att kollektivtrafiken uppfattas som mindre krånglig och lättare att ta till sig.

Ärendets behandling under mötet

Anförande hålls av Mariette Nicander (M), Johan Malmros (C), Greger Eneqvist (S), Anna Hrdlicka (L), Peter Oliveskog (SD), Saga Carlgren (V), Jennifer Medin (MP), Sara Lidqvist (KD), Sara Vilhelmsson (M), Meit Fohlin (S), Jörgen Benzler (V), Niklas Carlberg (M), Eva Nypelius (C), Martin Nilsson (MP), Oscar Lindster (S) och Andreas Unger (M).

Mariette Nicander tillstyrker regionstyrelsens förslag. I detta instämmer Greger Eneqvist (S), Peter Oliveskog (SD), Sara Lidqvist (KD), Sara Vilhelmsson (M) och Meit Fohlin (S).

Johan Malmros (C) yrkar att ärendet återremitteras för ny beredning inklusive budgetpåverkan. Pandemitaxa måste fortsätta gälla tills det finns ett nytt förslag. Taxorna måste understödja mål om omställning och utsläppsminskningar enligt RUS Vårt Gotland 2040 samt syfta till att uppnå målsättningarna i trafikförsörjningsprogrammet om att kollektivtrafikens andel av trafiken ska öka. Fler ska välja bussen framför bilen. För att åkandet ska öka

behöver biljettpriserna hållas nere och kollektivtrafiken kännas prisvärd. Vi behöver ha en taxa som lockar fler att åka kollektivt när det är möjligt. Förutom ovanstående ska ett förslag med inriktning på enhetstaxa med en zon över hela Gotland tas fram. I detta instämmer Anna Hrdlicka (L), Saga Carlgren (V), Jennifer Medin (MP), Jörgen Benzler (V) och Eva Nypelius (C).

Saga Carlgren (V) yrkar i första hand att ärendet återremitteras enligt Johan Malmros (C) yrkande.

Saga Carlgren (V) yrkar i andra hand följande:

Att taxan för månadskort ändras enligt nedan:

Båda zonerna:

Månadskort fullpris 750 kr (motsvarar 15 resor 7,5 resdagar á 50 kr per resa)

Månadskort reducerat 600 kr (motsvarar 15 resor 7,5 resdagar á 40 kr per resa)

En zon:

Månadskort fullpris 450 kr (motsvarar 15 resor 7,5 resdagar á 30 kr per resa)

Månadskort reducerat 300 kr (motsvarar 15 resor 7,5 resdagar á 20 kr per resa)

Att giltighetstid för biljettyp ”en zon” ändras till 120 minuter.

Att en rabatt införs vid köp med resekassekort om 20 % per resa.

Att taxa för årskort ändras enligt nedan:

Båda zonerna:

Fullpris 6 000 kr (motsvarar fullpris månadskort 750 kr x 8 månader)

Reducerat pris 4 800 kr (motsvarar reducerat pris månadskort 600 kr x 8 månader)

En zon:

Fullpris 3 600 kr (motsvarar 450 kr x 8 månader)

Reducerat pris 2 400 kr (motsvarar 300 kr x 8 månader)

Att bussiga kortet införs även i stadstrafiken med en månadsavgift om 100 kr.

Jörgen Benzler (V) yrkar bifall till Saga Carlgrens (V) andrahandsyrkanden.

Sara Lidqvist (KD) yrkar bifall Saga Carlgrens (V) andrahandsyrkande om att giltighetstid för biljettyp ”en zon” ändras till 120 minuter.

Sara Lidqvist (KD) yrkar att bussiga kortet ska gälla kostnadsfritt även i Visby.

Ordförande ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att ärendet ska avgöras idag. Votering begärs.

Som propositionsordning i omröstningen gäller ja-röst för att ärendet ska avgöras i dag och nej-röst för återremittering. Omröstningen ger 43 ja-röster och 26 nej-röster. 1 ledamot avstår. 1 ledamot är frånvarande. **Av bilaga till protokollet framgår hur var och en röstat.**

Ordförande finner att ärendet återremitteras i enlighet med 5 kap. 50 § kommunallagen (2017:725).

Beslutsunderlag

Tekniska nämnden 2023-11-23, § 242

Överväganden angående nytt taxesystem, taxa och biljettprodukter 2023-11-13

Förtydliganden angående nytt taxesystem, taxa och biljettprodukter 2023-11-13

Förslag kollektivtrafiktaxa

Bilaga- förslag zonindelning 2023-10-02

Bilaga- förslag zonindelning närbild 2023-10-02

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-04

Regionstyrelsen 2024-03-05, § 34

Skickas till

Tekniska nämnden

Bilaga § 28 Votering Kollektivtrafiktaxa 2024

Rösta ja för att ärendet ska avgöras idag, nej för återremittering.

Resultat		Röst
Ja	43	
Nej	26	
Avstår	1	
Ej röstat	1	

1	Jesper Skalberg Karlsson (M)	Ja
2	Andreas Unger (M)	Ja
3	Sara Vilhelmsson (M)	Ja
4	Mariette Nicander (M)	Ja
6	Inger Harlevi (M)	Ja
7	Ayman Aboulaich (M)	Ja
8	Lina Runander (M)	Ja
9	Niklas Carlberg (M)	Ja
10	Rolf Öström (M)	Ja
11	Michaela Challnius (M)	Ja
12	Mikael Blad (M)	Ja
13	Kjell Broander (M)	Ja
29	Sara Lidqvist (KD)	Ja
30	Johan Asplund (KD)	Ja
31	Meit Fohlin (S)	Ja
32	Filip Reinhag (S)	Ja
33	Jenny Larsson (S)	Ja
34	Oscar Lindster (S)	Ja
35	Kristiina Hansson (S)	Ja
36	Thomas Karlström (S)	Ja
37	Aino Friberg Hansson (S)	Ja
40	Håkan Ericsson (S)	Ja
41	Greger Eneqvist (S)	Ja
42	Tony Johansson (S)	Ja
43	Helena Bogsjö (S)	Ja
45	Helen Coughlin Sjögren (S)	Ja

46	Mikael Nilsson (S)	Ja
47	Katrina Ansarfwe (S)	Ja
48	Christer Engelhardt (S)	Ja
49	Bo Björkman (S)	Ja
50	Charlotte Andersson (S)	Ja
51	Kjell Wahlström (S)	Ja
53	Patrik Gardelin (S)	Ja
64	Lars Engelbrektsson (SD)	Ja
65	Björn Hansson (SD)	Ja
66	Wolge Ståhl (SD)	Ja
68	Peter Oliveskog (SD)	Ja
69	Jimmy Nilsson (SD)	Ja
202	Ingemar Lundqvist (M)	Ja
219	Jessica Palmgren (S)	Ja
221	Maria Alstäde (S)	Ja
222	Magnus Ekström (S)	Ja
223	Carin Rosell (S)	Ja
14	Eva Nypelius (C)	Nej
15	Lars Thomsson (C)	Nej
16	Fredrik Gradelius (C)	Nej
19	Stefan Nypelius (C)	Nej
22	Gunnel Lindby (C)	Nej
23	Johan Malmros (C)	Nej
24	Malin Åberg (C)	Nej
25	Anna Andersson (C)	Nej
26	Björn Dahlström (C)	Nej
27	Anna Hrdlicka (L)	Nej
28	Frans Brozén (L)	Nej
54	Saga Carlgren (V)	Nej
55	Jörgen Benzler (V)	Nej
56	Victoria Öjefors Quinn (V)	Nej
58	Annamaria Bauer (V)	Nej
59	Peter Barnard (V)	Nej
60	Jennifer Medin (MP)	Nej
61	Micke Seid (MP)	Nej
62	Maya Arfvidson (MP)	Nej
63	Martin Nilsson (MP)	Nej

70	Michael Stenberg (--)	Nej
208	Abdulalim Alkatea (C)	Nej
209	Eva Gahnström (C)	Nej
213	Ingrid Engström (C)	Nej
214	Kjell Genitz (C)	Nej
231	Linda Wagenius (V)	Nej
236	Per Vretling (SD)	Avstår
